

WILLIAM GOLDING | KÄRBESTE JUMAL

KÄRBESTE

JUMAL

WILLIAM GOLDING

Originaali tiitel:

William Golding

LORD OF THE FLIES

Faber & Faber 1954

Tõlkinud **Henno Rajandi**

Toimetanud **Piret Klaus**

Kujundanud **Asko Künnap**

Copyright © 1954 by William Golding

Esmatrükk eesti keeles: Loomingu Raamatukogu 1964, 48-50 (368-370)

Tõlge eesti keelde © Henno Rajandi ja Tänapäev, 2003, 2011

www.tnp.ee

Trükitud AS **Pakett** trükikojas

ISBN 978-9949-85-690-9

Pühendatud emale ja isale

ESIMENE PEATÜKK

MEREKARBI HÄÄL

Linalakk poisike ronis veel paar jalga allapoole, kuni jõudis kaljuseina jalamile, ja hakkas otsima teed laguuni poole. Kuigi ta oli koolikampsuni seljast võtnud ja lohistas seda käe otsas järele, liibus ta hall särk vastu ihu ja juuksed kleepusid otsaesisele. Tema ümber, pikas džunglisse murtud vaos valitses saunakuumus. Vaevaliselt ronis ta edasi väänkasvude ja murdunud tüvede vahel, kui äkki üks lind – mingi punakollane nägemus – tontliku karjega lendu sööstis. Ja vastukajaks sellele kostis hüüatus:

„Hei! Oota natuke!”

Džungliseina alumine serv hakkas liikuma ja lugematu hulk vihmapiisku rabises alla.

„Oota natuke,” ütles hääl, „ma jäin kinni.”

Linalakk seisatas ja kergitas põlvsokke automaatse liigutusega, mis hetkeks viis nagu džunglist Londoni külje alla.

Hääl jätkas:

„Igavene häda on siit vädipuntrast välja saada.”

Hääle omanik pugesp tagurpidi padrikust välja, oksad kriipisid võidunud tuulepluusi. Pehmed paksud põlveõndlad olid okkakriimustustest marraskil. Poiss kummardus, tõmbas sissejäänud okkad ettevaatlikult välja ja pööras ümber. Ta oli linalakast lühem ja väga paks. Ta tuli lähemale, otsides hoolikalt kindlat jalgealust, ja vaatas siis üles läbi paksude prilliklaaside.

„Kus see megafoniga mees on?”

Linalakk kehtas õlgu.

„See on saar. Ma arvan küll, et on saar. See, mis sealt paistab, on kari kaugel merel. Võib-olla ei ole siin üldse täiskasvanuid.”

Paks poiss näis jahmunud olevat.

„Lendur ju oli. Aga tema ei olnud reisijatekajutis. Ta oli ees, oma kabiinis.”

Linalakk vahtis silmi kissitades kari poole.

„Ja teised poisid?” jätkas paksuke. „Mõned said ju ikka välja. Kindlasti said, eks ole?”

Linalakk hakkas nii muretult kui võimalik mere poole astuma. Ta püüdis teisest mitte eriti välja teha ega ka mitte ilmselt tõrjuv olla, kuid paks ruttas talle järele.

„Kas siin üldse täiskasvanuid ei ole?”

„Ei vist ole.”

Linalakk ütles seda pühaliku tõsidusega. Kuid siis sai täitunud unistuse rõõm temast võitu. Ta kasvatas keset džunglirada tiritameme ja naeris tagurpidipööratud paksukelele näkku.

„Suuri ei ole!”

Paks mõtles hetke.

„Aga lendur?”

Linalakk laskis jalad alla ja istus auravale maapinnale.

„Ju ta siis lendas ära, kui oli meid alla visanud. Ta ei saanud siin maanduda. See oli ratastega lennuk.”

„Meile tungiti kallale!”

„Küll ta tuleb tagasi.”

Paks raputas pead.

„Kui me alla tulime, vaatasin läbi akna välja. Ma nägin lennuki teist otsa. Sealt käisid leegid välja.”

Ta silmitses džunglisse löikunud sihti.

„Ja see on lennuki kere jälg.”

Linalakk sirutas käe ja puudutas murdunud puutüve tüügast.

Viivuks näis temas ärkavat huvi.

„Aga kuhu kere jäi?” küsis ta.

„Torm puhus ta merele. See oli hiiglama kardetav. Puud aina murdusid. Ja mõned poisid olid vist veel seal sees.”

Ta kõhkles hetke ja küsis siis:

„Mis su nimi on?”

„Ralph.”

Paks lootis, et ka tema nime küsitakse, kuid see tutvusepakku mine jäi vastamata. Linalakk, nimega Ralph, naeratas ebamääraselt, tõusis ja hakkas jälle laguuni poole minema. Paks püsis tal tihedalt kannul.

„Ma arvan, et ümberringi peaks veel palju poisse laiali olema. Ega sa ei ole teisi näinud?”

Ralph raputas pead ja lisas sammu. Siis komistas ta oksa otsa ja kukkus prantsatades maha.

Paks jäi hingeldades tema kõrvale seisma.

„Tädi ei lubanud mul joosta,” seletas ta, „astma pärast.”

„Astma?”

„Jah. Mul jääb hing kinni. Ma olin koolis ainuke poiss, kellel oli astma,” ütles paks väikese uhkusevarjundiga. „Ja mul olid juba kolmeaastaselt prillid.”

Ta võttis prillid eest ja näitas neid Ralphile, pilgutades silmi ja naeratades. Siis hakkas ta klaase vastu oma räpast tuulepluusi puhastama. Ta kahvatule näole ilmus valuline, sisemise keskendatuse ilme, mis muutis ta kahvatu näo piirjooni. Ta pühkis põskedelt higi ja pani prillid kärmesti ette.

„See on see puuviljaõgimine.”

Ta piilus džunglilõhes ringi.

„See on see puuviljaõgimine,” ütles ta, „ma arvan, et...”

Ta kohendas prille, kahlas Ralphist kaugemale ja kükitas tihedasse padrikusse.

„Oota, ega mul kaua ei lähe.”

Ralph puges ettevaatlikult okste vahelt välja ja hakkas läbi tihniku edasi minema. Mõne hetke pärast kostis paksu poisi puhkimine jälle ta selja taga. Linalakk ruttas rohelusekardina poole, mis veel tema ja laguuni vahel rippus. Ta ronis üle murdunud puutüve ja oligi džunglist väljas.

Randa palistasid palmid. Sirged või siia- ja sinnapoole kaldu, seisid nad kõik vastu valgust ning nende rohelised suletutid kõikusid saja jala kõrgusel. Nad kasvasid kareda rohuga kaetud rannavallil, mille pinnas oli mahalangenud puude juurtest siin-seal üles rebitud. Kõikjal oli kõdunevaid kookospähkleid ja palmivõrseid. Selja taga mustas päris džungel, millesse oli murtud värske siht nagu haav. Ralph toetas käe vastu halli puutüve ja vaatas silmi kissitades sätendavat vett. Taamal, umbes miili kaugusel, vahutas korallrahu kohal valge lainemurd ja selle taga sinas tumedalt avameri. Laguun seespool ebakorrapärasest korallikaart oli vaikne nagu mägijärv, kõigis varjundeis sinine, sügavroheline ja purpurpunane. Kaarjas rand palmiterrassi ja vee vahel oli kitsas ja näiliselt lõputu, sest Ralphist vasakul kadus palmide, kalda ja vee perspektiiv kaugusse. Ja siingi valitses peaaegu nähtav kuumus.

Ralph hüppas kaldavallilt alla. Ta mustad kingad vajusid pehmesse liiva. Kuumus tabas teda nagu löök. Äkki sai ta teadlikuks rõhuvatest riietest, kiskus kiiruga kingad jalast ja lükkas kummipaelaga sokid ainsa liigutusega maha. Siis hüppas ta uuesti rannavallile, tõmbas särki seljast ja jäi seisma keset kookospähkleid, mis vedelesid ümberringi nagu kolbad. Metsa ja palmide hallid varjud mängisid ta nahal. Ta päästis maopandlaga püksirihma lahti, tõmbas püksid ja aluspüksid jalast ja jäi alasti vaatama sätendavat randa ja vett.

Tema eas – paar kuud üle kaheteistkümne aasta – oli lapse punn-kõht juba kadunud, kuid nooruki kohmakust temas veel polnud. Oli näha, et õlgade laiuse ja turja poolest võis temast poksija saada, kuid ta suujoon ja silmad olid leebed ega rääkinud sõjakusest. Ta patsutas tasakesi palmitüve, ja veendudes lõplikult saare tõelisuses, puhkes

jälle vaimustatult naerma ning kasvatas tiritamme. Ta laskus nõtkelt taas jalgadele, kargas alla rannaliivale, põlvitas ja kühveldas sületäie liiva vastu kõhtu hunnikusse. Siis ta istus ja silmitses vett särava vaimustatud pilguga.

„Ralph...”

Paks poiss astus rannavallilt alla ja sättis end ettevaatlikult terras-siservale istuma.

„Ära pahanda, et ma nii kauaks jäin. See on see puuviljaõgimine...”

Ta puhastas prille ja pani need jälle oma nõbininale. Prilliraam oli surunud ninaseljale sügava roosa V-tähe. Ta silmitses hindavalt Ralphi kuldpruuni keha ja siis omaenda riideid. Käsi tõusis kurgu alla tõmbluku juurde.

„Tädi...”

Siis tõmbas ta luku lahti ja kiskus tuulepluusi üle pea.

„Olgu!”

Ralph vaatas teda kõrvalt ega öelnud midagi.

„Ma arvan, et peaksime kõigilt nime küsima ja nimekirja tegema. Peaks vist koosoleku korraldama.”

Ralph ei teinud vihjest välja, nii et paks poiss oli sunnitud jätkama.

„Mul on ükskõik, kuidas nad mind hüüavad,” ütles ta usaldavalt, „peaasi et nad ei hakka mind hüüdma nii, nagu koolis hüüti.”

Ralph ilmutas loidu huvi.

„Kuidas nad sind siis seal hüüdsid?”

Paks poiss piilus üle õla ja kummardus Ralphi poole.

„Nad hüüdsid mind Põssaks,” sosistas ta.

Ralph purskas naerma. Ta hüppas püsti.

„Põssa! Põssa!”

„Palun, Ralph!” Põssa pigistas käed hirmunult kokku. „Ma ütlesin, et ma ei taha...”

„Põssa! Põssa!”

Ralph keksles rannaliiva kohal virvendavas kuumuses eemale ja

pöördus siis tagasi hävituslennukina, käed tiibadena tahapoole pööratud, ning tulistas Pössat kuulipildujast.

„Tat-tat-tat-tat-tat-tat!”

Ta pikeeris liiva sisse Põssa jalge ette ja jäi naerdes lebama.

„Põssa!”

Põssa naeratas vastumeelselt, tahtmatult meelitatuna sellestki piskust tähelepanust.

„Kui sa vähemalt teistele ei räägi...”

Ralph itsitas liiva sisse. Põssa näkku ilmus jälle valuline ja keskendunud ilme.

„Üks moment.”

Ta kiirustas metsa tagasi. Ralph tõusis ja sörkis paremale. Siin katkestas rannakaart ootamatult nurgeline kaldapank. Suur roosast graniidist kaljuterrass lõikus tõkestamatult läbi metsa, rannavalli ja kaldaliiva ning jäi nelja jala kõrguse loodusliku sillana laguuni kohale rippuma. Pealt kattis seda õhuke kareda rohuga mullakiht, kus kasvasid noored varjulised palmid. Mulda oli nii vähe, et palmid ei saanud õiget pikkust kätte: umbes kahekümne jala kõrguseks sirgunud, kukkusid nad ümber ja kuivasid, moodustades tüvede riga-räga, kus oli mõnus istuda. Kasvavatest palmidest aga tekkis roheline katus, mille alumisel küljel virvendas laguuni vastuhelgi keeruline muster. Ralph vinnas end terrassile, nentis, et siin on jahe ja varjuline, pigistas ühe silma kinni ja leidis, et varjud ta kehal on õigupoolest rohelised. Siis ronis ta terrassi merepoolsele servale ja vaatas vette. Meri oli põhjani läbipaistev ja kirendas troopikataimedest ning korallidest. Väikeste sätendavate kalade parv sagis edasi-tagasi.

„Oeh!” õhkas Ralph endamisi, pannes helisema rõõmu bassikeeled.

Kaljuplatvormi taga ootasid uued imed. Mingi loodusjõud – võib-olla taifuun või vahest seesama torm, mis möllas nende saabumisel – oli kuhjanud laguuni sisse liivaseljandiku, nii et oli tekkinud pikk sügav kaldatiik, mida teises otsas taas piiras roosa graniidiküür.

Ralph teadis oma varasematest kogemustest, et kaldatiikide näiline sügavus on petlik, ja nüüdki astus ta umbusklikult lähemale. Ent saar jäi iseendale truuks: võrratu tiik, kuhu meri ilmselt ainult kõrge tõusuvee ajal sisse pääses, oli ühes otsas nii sügav, et näis tumeroheline. Ralph uuris kolmekümne jala pikkuse veekogu hoolega läbi ja hüppas siis sisse. Vesi oli soojem kui ta enda veri ja tundus, nagu oleks ta ujunud hiiglasuures vannis.

Põssa ilmus taas nähtavale, istus kaljuküürule ja silmitses kadedalt Ralphi rohekasvalget keha.

„Sa oled kõva ujuja.”

„Põssa!”

Põssa võttis kingad ja sokid jalast, seadis need korralikult kivile ja katsus suure varbaga vett.

„Tuline!”

„Mis sina siis arvasid?”

„Ei midagi. Tädi...”

„Mine potile oma tädiga!”

Ralph sukeldus ja ujus, silmad lahti, vee all. Liivane kallas kerkis ähmaselt nagu mäeveer. Ralph pöördus selili, pigistas nina kinni ja kuldne valgus tantsis ja väreles otse ta näo kohal. Põssa paistis olevat otsusele jõudnud ja hakkas pükse jalast tõmbama. Juba ta oligi paljas – paks ja valge. Siis tippis ta kikivarvul liivakaldast alla ja istus kaelani vette, naeratades uhkelt Ralphi poole.

„Kas sa ujuma ei tule?”

Põssa raputas pead.

„Ma ei oska ujuda. Ei lubatud kunagi. Astma pärast...”

„Mine potile oma astmaga.”

Põssa neelas selle mingi alandliku kannatlikkusega alla.

„Sa ujud hiiglama hästi.”

Ralph pladistas selili kalda poole, lasi suu vee alla ja purskas õhku veejoa. Siis kergitas ta lõuga ja ütles:

„Mina oskasin juba viieaastaselt ujuda. Isa õpetas. Ta on

mereväekapten. Kui ta puhkust saab, tuleb ta ja päästab meid siit ära. Mis sinu isa on?”

Põssa punastas äkki.

„Minu isa on surnud,” ütles ta kärmesti, „ja mamma...”

Ta võttis prillid eest ja otsis asjata midagi, millega neid puhastada.

„Ma elasin tädi juures. Tal on maiustustepood. Ma sain alati hiiglamoel kommi. Niipalju, kui tahtsin. Millal su isa meid päästma tuleb?”

„Kohe, kui ta saab.”

Põssa tõusis veest nõrgudes püsti, paljas nagu porgand, ja hakkas sokiga prille puhastama. Ainus hääl, mis läbi hommikuse lämmu nendeni kostis, oli murdlainete pikaldane kärisev möirgamine karil.

„Kust ta teab, et me siin oleme?”

Ralph lamas vees. Uni hällitas teda nagu hägune miraaž, mis tikkus laguuni sillerdusest võitu saama.

„Kust ta teab, et me siin oleme?”

„Küllap ta teab...” mõtles Ralph, „küllap ta... küllap ta...” Murdlainete kohin karil vajus kuskile kaugele.

„Lennujaamas öeldakse.”

Põssa raputas pead, pani läikivad prillid ette ja vaatas alla Ralphi poole.

„Ei seal öelda midagi. Kas sa ei kuulnud, mis lendur rääkis? Aatomipommist. Nad on kõik surnud.”

Ralph ronis veest välja, jäi Põssa ette seisma ja kaalus seda ebaharilikku probleemi.

Põssa jätkas:

„See on saar, eks?”

„Ma ronisin ühe kalju otsa,” vastas Ralph aeglaselt. „Ma arvan, et see on tõesti saar.”

„Nad on kõik surnud,” ütles Põssa, „ja see on saar. Keegi ei tea, et me oleme siin. Sinu isa ka ei tea, keegi ei tea...”

Ta huuled hakkasid värisema ja prillikliksid löid uduseks.